

Vaiškiškai linksma ir nuoširdi, suaugęliškai sentimentali ir šmaikšti atmosfera sklاندė Kupiškio viešjoje bibliotekoje per susitikimą su rašytoja, poete, dramaturge ir vertėja Violeta Palčinskaitė. Viešnią pristatė ir jos kūrybą skaitė ne tik šios bibliotekos darbuotoja Janina Širvinskienė, bet ir iš Panevėžio atvykęs su lėle Vilte vaiką tą vakarą įkūnijęs kunigas Justas Jasėnas. Pasak V. Palčinskaitės, būtent šio žmogaus dėka ir atvažiavusi pabendrauti su skaitytojais kupiškėnais. Pirma rašytojos pažintis su kupiškėnais šio kunigo dėka įvyko prieš kelerius metus Palėvenėlėje.

Rašytoja Violeta Palčinskaitė nuoširdžiai pasakojo apie save ir kūrybą.

Banguolė
ALEKNIENĖ-ANDRIJAUSKĖ

NIEKADA NESAKYK NIEKADA

Turbūt V. Palčinskaitė daugeliui asocijuojasi su pirmais vaikystėje išgirstais, perskaitytais jos eilėraščiais. Tad pirmiausia jie ir skaityti per šį susitikimą. Vėliau kalba pasisuko apie naują rašytojos atsiminimų knygą „Paslapties babilonai arba aš tau siunčiu labų dienų“. Tai antra šios rašytojos

memuarų knyga, kurią paskatino parašyti pirmos šio žanro knygos „Atminties babilonai arba aš vejuosi vasarą“ populiarumas.

Per susitikimą kupiškėnams V. Palčinskaitė prisipažino, jog vis sakydavusi, kad memuarų niekada nerašys, bet išėjo kitaip. Visgi dar yra du žanrai, kuriems ji nejučia jokio prielankumo. Tai romanas ir anoniminis laiškas.

„Memuarus parašiau spaudžia-

ma leidėjos. Jai atrodė, kad esu toks žmogus, kuris memuarus privalo parašyti“, – sakė viešnia.

Ji papasakojo, kad buvo nutarusi ir eilėraščių vaikams daugiau neberašyti, nes daug prirašyta. Jautėsi išsisėmusi. Visgi ir šiuo atveju nutiko kitaip. Sugrįžti natūraliai ir gana spontaniškai prie šio kūrybos žanro ją paskatino viešnagė Amerikoje, kur lankė lietuvių bendruomenes.

„Per tris šios viešnagės savaites aplankiau 10 valstijų, kur buvo surengta 16 susitikimų. Negaliu dabar suprasti, kaip tokį maratoną atlaikiau. Kartais per dieną būdavo net trys susitikimai su išeiviais ir jų vaikais. Prikėlė kūrybai naujos kartos lietuvių emigrantai, kurie labai laukė susitikimų su manimi, kurie stengiasi išlaikyti lietuviybę, savo vaikams skaito lietuviškas vaikiškas knygas. Tie susitikimai nebuvo formalūs. Mano memuarų knygos greitai buvo išgrabstytos. Prireikė atsisiųsti jų papildomai.

Mane labiausiai paveikė tai, kad į susitikimą daugelis tėvų atėjo nešini savo vaikystės knygelėmis, kurias aš buvau parašiusi jau prieš daugelį metų. Visi jie sakė, kad kukliame jų emigrantų bagaže atsirado vietos ir joms. Pasirašinė-jau aprintas, suskaitytas knygeles

šių įspūdžių ir parašė eilėraščių. Tik poetei pasirodė tas kūrinėlis labai prastas ir neperteikiantis jos matyto vaizdo. Supykusi lapą su tuo eilėraščiu sudegino ant žvakės liepsnos.

„Neseniai šis eilėraščių prieš mano valią ėmė ir sugrįžo. Žinoma, tai buvo jau ne tas pats kūrinys, bet inspiruotas tos pačios patirties. Kai rašiau eilėraščių eilutes „Mėnulis tavęs neįleido“, nežinojau, kad būtent tuo metu mirė man labai artimas žmogus. Tobulai su jo išėjimu sutapo eilėraščių parašymo diena ir valanda. Taigi kažkas ranką vedžioja ir iš nieko niekas neatsiranda, tam reikia, kad kažkas nutiktų“, – teigė viešnia.

VAIKAI – TOKIE PAT IR KITOKIE

Susitikimo dalyviai V. Palčinskaitės teiravosi, kokie yra dabartiniai vaikai, ar jie labai skiriasi nuo ankstesnės kartos bendraamžių.

Pasak rašytojos, dabartiniais vaikams rūpi suaugusių gyvenimai. Apskritai vaikai yra ir tokie, ir kitokie. Bet negalinti teigti, kad dabartinė jaunoji karta visiškai neskaito knygų. Mokytojai tuo, žinoma, skundžiasi. Negalinti jiems visiškai

tekste yra daletyte sou elementų. Pasakodamas apie senesnius įvykius gali į juos pažvelgti šiek tiek kitaip – ir su humoru, ir su saviironija.

„Rašydama antrą babilonų knygą norėjau išmesti skyrių apie kirpyklas kaip lengvabūdišką skyrelį, bet leidėja jokių būdu nesutiko. Amerikoje per vieną susitikimą renginio vedėja kaitino publikos smalsumą sakydama, kad aš turiu vieną priklausomybę, kad su ja labai kovoju, kad Amerikoje pažadėjusi to nedaryti, kad pradėsiu naują gyvenimą. Galvojau, ką ji pasakys. Juk nerūkiau, negeriu. O ji galiausiai išpyškino, kad ta priklausomybė beveik nepagydoma. Tai kirpyklos. Salė plyšo juokais. Visgi Visagalis mane, matyt, nubaudė. Amerikoje kirpykloje apsilankiau tik kartą, nes kirpėja man nudegino ausį.

Kiekviename mano pasakojime yra ir skaudžių tikrų tiesų, archyvinų duomenų. Pavyzdžiui, apie bendravimą su režisieriumi Juozu Miltiniu iš Panevėžio. Vis tiek visuomet stengiausi, kad ir toks pasakojimas būtų žaismingas“, – apie memuarų rašymą pasakojo jų autorė.

Nukelta į 9 p.

Susitikimas su rašytoja Violeta Palčinskaitė – žaismingai ir rimtai

Atkelta iš 8 p.

Susitikimo dalyviai sakė įžvelgę, kad V. Palčinskaitės atsiminimų knygose daug kelionių aprašymų. Jie teiravosi, ar rašytoją keliauti skatina noras pažinti nematytus kraštus, ar tos kelionės jai reikalingos kaip kūrybos įkvėpimo šaltinis.

Pasak V. Palčinskaitės, būna visai. Antai knyga „Muzika troliai“ tikrai gimė iš dviejų žiemų gyvenimo Norvegijoje patirties. Į šią šalį ji išvyko kaip vieno beveik privataus projekto dalyvė. Gyveno kaimelyje ant fiordo kranto pas nepažįstamą moterį, kuri ieškojo vaikams kuriančio rašytojo, kuris galėtų su jos vaikais eiti į mokyklą, papasakoti apie Lietuvą, jos vaikus. Su ta šeima labai susidraugavusi. Galėjusi stebėti pamokas vietinėje mokykloje.

„Norvegai vasarį švenčia tulpių dieną. Vieni kitiems dovanoja gyvų tulpių. Aš irgi tą dieną gavau šių gėlių. Kai sugrįžau į Lietuvą, netrukus atkeliavo didžiulis siuntinys šilkinų tulpių, kurias vaikai iš Norvegijos padarė per darbelių pamokas. Prie gėlių buvo pridėtas ir laiškėlis, kad šios gėlės man žydės amžinai. Antros memuarų knygos viršelį puošia viena tulpė iš atsiųstos jų kolekcijos.

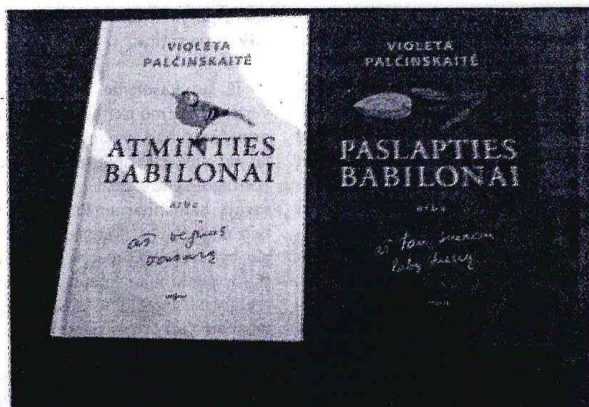
Po tos viešnagės Norvegijoje buvo praėję gana daug laiko. Kartą atėjo viena dailininkė ir pasakė, kad nori dalyvauti kūrybiniame projekte, kuriame skambėtų ir šiaurietiška muzika. Prisiminusi savo gyvenimą Norvegijoje, pasakiau jai, kad bus knyga apie trolį ir kad ją jungsime su Grigo muzika. Taigi „Muzika troliai“ išėjo su Grigo muzika, kurią

atliko M. K. Čiurlionio nacionalinės menų mokyklos jaunieji muzikantai.

Knygą apie trolį labai gerai įvertino ir Norvegijos ambasadorius Lietuvoje. Vieną trolį iš savo kabineto net buvo paskolinęs filmuojant televizijoje laidą, kurioje aš dalyvavau. Įdomu, kad Skandinavijos šalyse net 85 proc. žmonių tiki trolių egzistavimu.

Taigi kiekvienas mano pajudėjimas iš namų yra nuotykis. Norėčiau tokios kelionės, kad nieko nereikėtų daryti, bet išeina kitaip, persipina ta patirtis kūryboje“, – pasakojo poetė.

Paklausta, ar ji, kaip miesto žmogus, pasiilgstanti gamtos, V. Palčinskaitė prisipažino, kad žalumos pasiilgsta, bet ilgai gamtoje neišbūna, pradeda kažko bijoti, nori grįžti į miestą, kur daug žmonių, daug triukšmo.

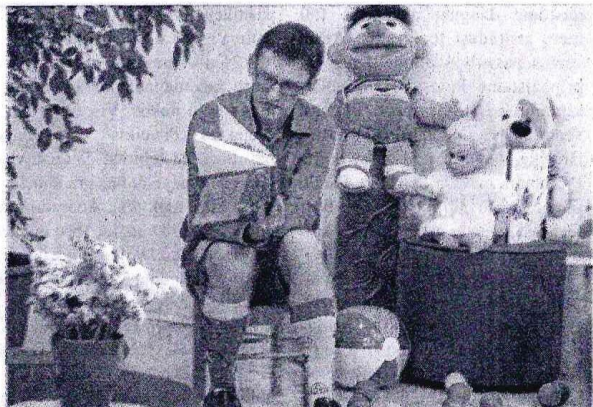

Buvo galima įsigyti abi Violetos Palčinskaitės memuarų knygas. Autorės nuotraukos

„Senamiesčio lėlės“, „Namai namučiai“, „Aš vejuosi vasarą“. Negalėjau tuo metu nesijaudinti sužinojusi, kad tas vaikystės knygeles mamos dabar svečioje šalyje skaito savo vaikams“, – pasakojo rašytoja.

KAIP GIMSTA EILĖRAŠTIS

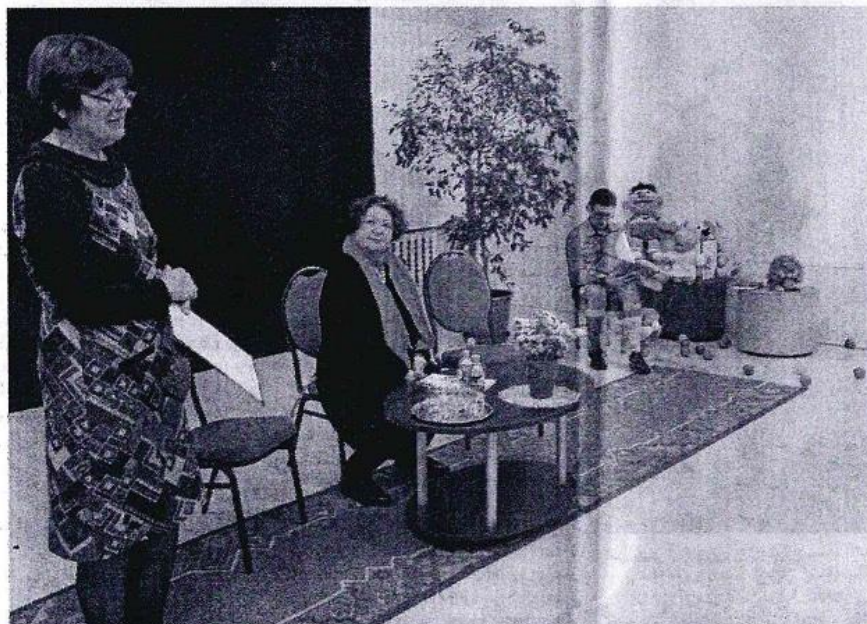
Ji atskleidė savo patirtį, kaip gimsta eilėraštis. Sakė, kad anksčiau cituodavusi amžinatilsį savo kolegą Alfonsą Maldonį, kad eilėraštis gimsta iš nieko. Vėliau bendraudama su amžinatilsį dramaturgu Juozu Grušu iš jo išgirdusi, kad iš nieko ir nėra nieko, kad viskas gimsta iš meilės. Kad ir kaip būtų, supratusi, kad turi kažkas paveikti,

Violeta Palčinskaitė gerai nusiteikusi klausė Justo Jasėno, vaidinusio vaiką iš Panevėžio darželio, skaitomų eilėraščių iš jos knygos vaikams.

Susitikimas su rašytoja Violeta Palčinkaite – žaismingai ir rimtai

KNYGŲ LENTYNA

Renginio vedėja Kupiškio viešosios bibliotekos darbuotoja Janina Širvinskienė, rašytoja Violeta Palčinskaitė ir šio susitikimo sumanytojas kunigas ir poetas Justas Jasėnas.

nutikti, kad atsirastų posmai.

V. Palčinskaitė papasakojo linksma eilėraščių „Išsiblaškelė“ istoriją. Tą eilėraščių inspiravo netyčia kavinukėje išgertas svetimas puodelis kavos. Ji palikusi savo kailinukus ir nebaigtą gerti kavos puodelį išėjo trumpam iš kavinukės viename prekybos centre kitur pasižvalgyti. Grįžusi sumaišė staliukus ir baigė gerti kito žmogaus paliktą kavos puodelį. Tai sukėlė visokių emocijų – nuo išgąsčio, kad ją apvogė, iki baimės susirgti kokia nors užkrečiama liga ir noro tuoj pat sugrįžti namo paieškoti kokių nors dezinfekcinių priemonių, nes nežinia, koks žmogus buvo pradėjęs gerti tą kavą, kurią ji su malonumu užbaigė.

„Įsėdus į autobusą mano galvoje pradėjo klostytis eilėraštis apie tai, kad išsiblaškęjų šalyje nieko prognozuoti negali. Taip pamiršau visas dezinfekcijas ir tą nesusipratimą“, – sakė rašytoja.

Ji papasakojo ir dar vieno nesenai sukurto eilėraščių atsiradimo istoriją. Kartą viena draugė ją buvo nusivežusi Kalėdų naktį į savo apleistą trobelę Škotijos kalnuose, kur ji praleido kelias dienas. Ten apsaldo nuo vaizdo pro trobelės langus, kur vienoje pusėje žvaigždės spindėjo, o kitoje žiūrėjo mėnulis. Grįžusi į Lietuvą niekaip negalėjo pamiršti

pritariti ir dėl to, kad dažnai būna pačių vaikų nustebinta. Antai išcina į sceną pyplys ir neužsikirsdamas išpyškina gal 18 posmų jos eilėraščių.

„Mano leidėjas suskaičiavo, kad susitikimų su vaikais turėjau tūkstantį. Aš pati jų neskaiciuoju. Vaikus visais laikais jaudina tie patys dalykai. Jiems reikia kažkokių linksmybių, naujovių, jiems rūpi ir tėvelių problemos, jiems stinga bendravimo. Antai po susitikimo vienoje Vilniaus bibliotekoje prie manęs priėjo dvi mergaitės ir sakė: „Apsikabinkime“. Gali apsisverti. Tai reiškia, kad vaikui kažko trūksta. Kitas įsimintinas įvykis – po susitikimo su vaikais Valdovų rūmuose. Ten dalyvavo šiek tiek kitokia publika. Buvo daug menininkų vaikų. Renginiui pasibaigus prie manęs pribėgo maža mergytė ir ėmė kažką į ausį kuždėti. Aš jos paklausiau, ką ji nori man pasakyti. „Jūs labai gerai“, – pasakė mažylė. Nickas jos nemokė taip sakyti. Taip spontaniškai ji išreiškė savo jausmus. Tokios akimirkos yra labai brangios. Skatina grįžti, kaip sakiau, prie kūrybos vaikams“, – tvirtino rašytoja.

DALELĖ ŠOU IR KITI NIUANSAI

Kalbėdama apie savo memuarų knygas V. Palčinskaitė teigė, kad kiekviename tokiame parašytame